

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Coloniae Agrippinae, 1674

XXIII. [i.e. XXI.] Ad Iulianum. Filius meus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37862

crebra orationum vices, tam firma & pressa de futuris cogitatio, ut omnes reliqui temporis occupationes facile hac vacatione compenses. Nec hoc ideo dicimus, quo te retrahamus à teuis: imò id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.

XXIII. Hieronymus Iuliano, qui cum dives & potentis esset, intra paucos dies duas filias & uxorem, nec multo post bonam possessionum partem amisit. Hunc in comparatione patientis Iob consolatur, & ad perfectam vitam mundi que contemptum adhortatur.

Filius meus, frater tuus, Aufonius, in ipso jam profectiois articulo, cum mihi presentiam suam dedisset, & cito abstulisset, atque in puncto temporis, salve pariter, valeque dixisset: vacuum se redire arbitratus est, nisi mearum aliquid ad te nugarum tumultuario sermone portaret. Jam demisso synthemate equus publicus sternebatur, & nobilem juvenem puicicâ indutum tunica baltheus ambebat: & tamen ille apposito notario cogebat loqui, quæ velociter edita, velox consequeretur manus: & linguæ celeritatem prenderent signa verborum. Itaque non scriptionis diligentia, sed dictantis temeritate longum ad te silentium rumpo, offerens tibi nudam efficit voluntatem. Extemporalis est epistola, absque ordine sensuum, sine lenocinio & compositione verborum, ut totum in illa amicum, nihil de oratore reperias. In procinctu effusam putes, & ad cupientem ingestum viaticum. Divina scriptura

*Causam
scribendæ
explicat.*

N S

lo-

Ezeli. 22. loquitur : Musica in luctu, in tempeſtiva narratio. Unde & nos leporem artis Rhetoricæ contententes, & puerilis atq; plauſibilis eloquij venulatem, ad ſanctarum ſcripturarum gravitatem conſugi mus, ubi vera & vniuerſum medicina eſt, ubi doctorum certa remedia : in quibus recipit unicuique ſuum. *Luc. 7.* filium mater in feretro, ubi turbæ dicitur circumſtanti. Non eſt mortua puella, ſed dormit : ubi & *Mat. 9.* quatrigenus mortuus ad vocem inſeclamantis *Io. 11.* Domini ligatus egreditur. Audio te in breui tempore duas vngunculas filias iunctis penetruliffe ſuneribus, & pudicæ ſtimam ac ſiſſimam conjugem tuam Pauſinam, imo fidei calore germanam, in qua ſola poſt amiſſos liberos acquieſcebas ſubitaribi dormitione ſubſtractam : quæ ſi naufragus in littore latrones reperiat, & iuxta eloquia Prophetarum fugiens uſum, incidat in leonem extendensque manum ad parietem, a colubro mordeatur. Conſequenta rei familiaris domina : vaſtationem totius barbaro hoſte provincie, & in communi depopulatione privatas poſſeſſionum tuarum ruinas, ab acios armentorum ac pecorum greges, vinctos occiſosque ſervulos, & in unica filia, quam tibi tam crebræ orbitates ſecerant chariorem, electum nobiliſſimum generum ex quo, ut omnia taceam, plus mœroris, quàm gaudij ſuſcepisti. Hic eſt catalogus tentationum tuarum. Hæc cum Juliano tyrunculo Chriſti, pugna hoſtis antiqui. Quæ ſi ad te reſpicias grandia ſunt : ſi ad bellatorem fortiſſimum, ſidus & umbra certaminis. Beato Job poſt malorum examina uxor peſſima reſervata eſt, ut per eam diſceret blaſphemare. Tibi ſublata eſt opti-

Collatio

patientie

Io. 6. 10.

Mat. 10.

Io. 4. 2.

ma, ut miseriarum solatium perderes. Aliud est autem sustinere quam nolis, aliud desiderare quam diigas. Ille in tot mortibus filiorum domus tuæ ruinam tuam habuit sepulchrum, & scissis vestibus, ut parentis monstraret affectum, procidens in terram adoravit, & dixit: Nudus exivi de utero matris meæ, nudus & redeam. Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Tu, ut parcissime dicam, inter multorum officia propinquorum, & consolantes amicos, tuorum exequias prosequutus es. Perdidit ille simul omnes divitias, & succedentibus sibi malorum nuntijs, ad singulas plagas ferebatur immobilis, complens in se illud de sapiente præconium: contractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinæ. Tibi major pars derelicta substantiæ, ut tantum teneris, quantum ferre potes. Necdum enim ad eum pervenisti gradum, ut totis adversum te cuneis certetur. Dives quondam dominus, & ditior pater: subito orbis, & nudus est. Cumque in omnibus his, quæ contigerant ei, non peccasset coram Domino, nec quicquam locutus esset insipiens, exultans Dominus in victoria famuli sui, & illius patientiam suum ducens triumphum, dixit ad diabolum: Anmadvertisti famulum meum Job, quia non est quisquam similis ei super terram, homo innocens, verus Deicultor, abstinens se ab omni malo, & adhuc perseverans in innocentia? Pulchre addidit: Et adhuc perseverans in innocentia, quia difficile est pressam malis innocentiam non dolere: & in hoc ipso fide non periclitari, quod se videat

Iob 1.

Iob 1.

Iob 2.

injustè sustinere quod patitur. Ad quæ respon-
dens diabolus, Domino ait: Corium pro corio, &
omnia quæ habuerit homo, dabit pro anima sua:
sed extende manum tuam, & tange ossa & carnes
ejus, nisi in facie benedixerit tibi. Callidissimus
adversarius, & inveteratus dierum malorum, no-
vit alia esse quæ extrinsecus sunt, & à Philosophis
quoque mundi adiphora, hoc est, indifferentia
nominentur, in eorumque amissione atque con-
temptu perfectam non esse virtutem: alia quæ
intrinsicus, & desiderata, cogant dolere perden-
tem. Unde audacter Dei renuit prædicationem,
& dicit, nequaquam eum debere laudari, qui ni-
hil de se, sed totum extra se dederit, qui pro corio
suo coria obtulerit filiorum, deposuerit marsu-
pium, ut fruatur corporis sanitate. Unde intelli-
gat prudentia tua, usque ad hunc terminum per-
venisse tentationes tuas, & dedisse te corium pro
corio, pellem pro pelle, omniaque quæ habes, pa-
rum esse dare pro anima tua, necdum autem ex-
tensam in te manum Dei, nec tactas carnes, nec
ossa confracta, ad quorum dolorem difficile est
non ingemiscere: & in faciem Deo benedicere,
pro eo quod est maledicere. Unde & Nabutha in
3. Reg. 21, Regum libris dicitur benedixisse Deum & Re-
gem, & idcirco lapidatur à populo. Sciens autem
Dominus athletam suum, imo virum fortissimum,
etiam in isto extremo perfectoque certamine non
posse superari: Ecce (inquit) trado illum tibi, tan-
tum animam illius custodi. Carò sancti viri da-
tur in diaboli potestatem, & animæ sanitas refer-
vatur, ne si illud percussisset, in quo sensus est
mentisquæ iudicium, non esset culpa peccantis,
sed

Gravis
tentatio
Iob.

3. Reg. 21,

Iob 2.

sed et ego, qui statum mentis evertent. Laudent
 ergo te alij, & tuas contra diabolum victorias pa-
 negyricis prosequantur: quod lato vultu mortis
 tuleris filiarum, quod in quadagesimo die dor-
 mitionis earum lugubrem vestem mutaveris, &
 dedicatio officium Martyris, candida tibi vesti-
 menta reddiderit, ut non sentiret dolorem orbi-
 tatis tuæ, quem civitas unversa sentiret, sed ad
 triumphum Martyris exultares: quod sanctissi-
 mam conjugem tuam non quasi mortuam, sed
 quasi proficiscentem deduxeris. Ego te nequa-
 quam adulatione decipiam, nec lubrica laude
 supplantabo. Loquar illud potius, quod tibi au-
 dire conducit: Fili accedens ad servitium Dei,
 prepara animam tuam ad tentationem, & cum
 omnia feceris, dicito: Servus inutilis sum: Feci,
 quod facere debui. Tulisti liberos, quos ipse de-
 deras. Recepisti ancillam, quam mihi ob breve
 solatium commodaveras. Non contristor, quod
 recepisti; sed ago gratias, quod dedisti. Quon-
 dam dives adolescens omnia quæ in lege præce-
 pra sunt, se implere jactabat. Ad quem Dominus
 in Evangelio: Unum, inquit, adhuc tibi deest: Si
 vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes,
 & da pauperibus, & veni, sequere me. Qui om-
 nia se fecisse dicebat, in primo certamine divi-
 tias vincere non potest. Unde & difficile intrant
 divites in regnum cælorum: quæ expeditos &
 alarum levitate subnixos habitatores desiderant.
 Vade, inquit, & vende non partem substantiæ, sed
 universa quæ possides: & da non amicis, non con-
 sanguineis, non propinquis, non uxori, non libe-
 ris, plus aliquid addam: Nihil tibi ex omnibus

*Eccli. 2.**Luc. 17.**Matt. 19.**Luc. 18.**Ad mundi:**opumque:**contem-**ptum**hortatio.*

N. 7

metu

- Act 5.* metu inopiæ retervas, ne cum Anania doro
ris & Saphira: sed da cuncta pauperibus, &
Luc. 16. tibi amicos de iniquo mammona qui te recipi
in aeterna tabernacula, ut me sequaris, ut Domi
num mundi possessionem habeas, ut possis carere
T. ren. 3. cum Propheta: Pars mea Dominus, & ut ver
Num. 18. Levita nihil de terrena hereditate possideas. Hoc
hoc hortor, si vis esse perfectus, si Apostolicae di
gnitatis culmen cupis, si sublatâ cruce Christi
Luc. 9. sequi, si apprehenso aratro non respicere post te
Matt. 24. gum, si in sublimi tecto positus pristina vestimen
Gen. 39. ta contemnis, & ut evadas Ægyptiam Dominum
4. Reg. 2. seculi pallium derelinquis. Unde & Hebraei
cœlorum regna festinans, non potest ire curam
hoc, sed mundo immunda vestimenta dimittit. Sed
hoc, a s, Apostolicae dignitatis est, & ejus qui vo
lit esse perfectus. Cur autem & tu nolis esse per
Perfecti
esse ius
*dos.*fectus? Cur qui in seculo primus es, non in Chris
ti familia primus sis? An quis uxorem habuerit
Habit & Petrus: & tamen cum reticam & nave
Matt. 8. culam dereliquit. Providentissimus Dominus
Matt. 19. & omnium salutem desiderans, malensque peccati
1. Tim. 2. tentiam peccatoris, quam mortem, abstulit etiam
Exes. 18. tibi hanc excusationem, ut non illa te retrahat ad
terras, sed tu eam sequaris ad paradisi regna tra
hentem. Bona liberis * pares, qui te ad Domi
num præcesserunt, ut partes earum non in divitiis
fororis proficiant, sed in redemptione manuum
tuarum, atque alimenta miserorum. Hac monilia fa
lia tua à te expetunt, his gemmis ornari capita
sua volunt. Quod perituum erat in serico, ve
libus pauperum tunicis reservetur. Repetunt à te
partes suas, junctæ sponso nolunt videri pauperes

res, & ignobiles propria ornamenta desiderant. Nec est quod te excuses nobilitate & divitiarum pondere. Respice sanctum virum Pammachium, & ferventissima fidei Paulinum presbyterum, qui non solum divitias, sed seipsum Domino obtulerunt: qui contra diaboli tergiversationem nequaquam pellem pro pelle, sed carnes, & ossa, & animas suas Domino consecraverunt: qui te & exemplo, & eloquio, id est, & opere & lingua possunt ad majora perducere. Nobilis es, & illi; sed in CHRISTO nobiliores. Dives & honoratus, & illi: imo ex divitibus & honoratis pauperes & inglorij, & ideo ditiores & magis inclyti, quia pro Christo pauperes & inhonorati. Et tu quidem benefacis, quod sanctorum diceris usibus ministrare, sive monachos, Ecclesijs offerre quamplurima. Sed haec rudimenta sunt militiae tuae. Contemnis aurum: contempserunt & multi Philosophi. E quibus unus, ut ceteros sciam, multarum possessionum pretium projecit in pelagus: Abite, dicens, in profundum mala cupiditates: ego vos mergam, ne ipse mergar a vobis. Philosophus gloriae animal, & popularis aurae vile mancipium, totam simul sarcinam deposuit: & te te putas in virtutum culmine constitutum, si partem ex toto offeras? Te ipsum vult Dominus hostiam vivam, placentem Deo. Te, inquam non tua. Et ideo varijs tentationibus commones, quia multis plagis & doloribus eruditur Israel. Et quem diligit Dominus, corripit: flagellat autem omnem filium quem recipit. Paupercula vidua duo ara minuta misit in gazophylacium, Et quia totum obtulit, quod habebat.

omnes

Pammachius.

Paulinus

Iob. 2.

Iuliano per apia.

Exemplum Philosophi.

Plus est se offerre, quam sua Deo.

Rom. 12.

Hier. 31.

Heb. 12.

Luc. 21.

*Oblatio
vidua.*

omnes dicitur in oblatione munerum Dei super-
râsse locupletes, quæ non pondere sui, sed offeren-
tium voluntate pensantur. Ut multis erogave-
ris censum tuum, & quidam tuâ gaudeant libera-
litate, tamen multo plures sunt, quibus nihil de-
disti. Neque enim Darijopes, & Cræsi divitiæ
valent explere pauperes mundi. Quod si te ipsum
Domino dederis, & Apostolicâ virtute perfectus,
sequi cœperis Salvatorem, tunc intelliges ubi
fueris, & in exercitu Christi quàm extremum te-
nueris locum. Non planxisti filias mortuas, & pa-
ternæ in genis lacrymæ Christi timore siccaræ
sunt. Quantò major Abraham, qui unicum fili-
um voluntate jugulavit, & quem heredem
mundi futurum audierat, non desperat etiam
post mortem esse victurum. Jępte obtulit vir-
ginem filiam, & idcirco in enumeratione sancto-
rum ab Apostolo ponitur. Nolo tantum ea offer-
ras Domino, quæ potest fur rapere, hostis invade-
re, proscriptio tollere: quæ & accedere possunt,
& recedere, & instar undarum ac fluctuum à suc-
cedentibus sibi Dominis occupantur: arque ut
uno cuncta sermone comprehendam, quæ velis,
nolis in morte dimissurus es. Illud offer, quod ti-
bi nullus hostis possit auferre, nullus eripere ty-
rannus: quod tecum pergat ad inferos, imò ad
regna cælorum, & ad paradisi delicias. Extruis
monasteria, & multus à te per Insulas Dalmatiæ
sanctorum numerus sustentatur. Sed melius face-
res, si & ipse sanctus inter sanctos viveres. Sancti
estote, quoniam ego sanctus sum, dicit Dominus.
Apostoli gloriantur, quòd omnia dimiserint, &
secuti sint Salvatorem: & certè præter retia &

Gen. 22.

Heb. 11.

*Oblatio
Abraha.*

*Oblatio
Jępte.*

Judic. 11.

Levit.

Matt. 9.

navem nihil legimus eos dimisisse : & tamen testi-
monio futuri iudicis coronantur , quia se offe-
rentes , totum dimiserant quod habebant. Hæc
laqueum non in suggillationem operum tuorum ,
vel quod extenuem liberalitatem & clemosynas
tuas , sed quod te nolum inter seculares esse mo-
nachum , & inter monachos secularem , totumque
à te expectam , cujus audio mentem divino cultui
deditam. Si huic consilio nostro vel amicus , vel
affecta , vel propinquus renititur , & te ad delicias
splendentis mentis revocat : intelligito eum non
de tua anima , sed de suo ventre cogitare , & o-
mnes opes , lautaque convivium subitâ morte finire :
Ostio & sex annorum , intra viginti dies duas filias
amisti , & arbitraris senem diu possis vivere ?
Consuetudo longa tendatur , audi & David :

Pf. 89.

Dies vitæ nostræ septuaginta anni. Si autem am-
plius, octoginta, & quicquid superest, labor & do-
lor est. **POELIX**, & omni dignus beatitudine,
quem sanctus Christo occupat servientem, quem
extrema dies Salvatori invenerit militantem, qui
non confundetur, cum loquetur inimicis suis in
porta : cui in introitu paradisi dicetur: Recepisti
mala in vita tua, nunc autem hic lætare. Nec
enim ulciscetur bis Dominus in eadem re. Divi-
tem purpuratum gehennæ flamma suscepit. La-
zarus pauper, & ulceribus plenus, cujus carnes
putridas lambebant canes, & vix de micis mensæ
locupletis, miseram sustentabat animam, in sinu
Abrahæ recipitur, & tanto patriarchâ parente
latatur. **DIFFICILE**, imò impossibile est, ut
& presentibus quis & futuris fruatur bonis : ut
& hic ventrem, & ibi mentem impleat, ut de de-
licijs.

Pf. 129.

Luc. 16.

Nahum II.

*Nemo
beatus in
hac ætate*

*ATENA
VITA.*

licijs transeat ad delicias, ut in utroque primo
sit, ut & in cœlo & in terra appareat gloriosus.
Quod si tibi tacita cogitatio scrupulum move-
rit, cur monitor ipse non talis sim, qualem recte
desidero, & nonnullos videris in medio itinere
corruisse: illud breviter respondebo, non me
esse quæ dico, sed Domini Salvatoris: non more
re quod ipse possim, sed quid debeat velle, qui
servus futurus est Christi. Et athletæ suis incita-
toribus fortiores sunt: & tamen monet debilior,
ut pugnet ille qui fortior est. Noli respicere Ju-
dam negantem, sed Paulum respice confidentem.
Gen. 32. Jacob ditissimi patris filius, solus & nudus in
Gen. 28. baculo suo pergit Mesopotamiam, jacet lassus in
itinere, & qui delicatissime à Rebecca matre fue-
rat educatus, lapide ad caput pro pulvillo utitur.
Vidit scalam de terra usque ad cœlum, & ascen-
dentes per eam Angelos & descendentes, & de-
super innitentem Dominum, ut lassus manum
porrigeret, ut ascendentes suo ad laborem pro-
vocaret aspectu. Unde & vocatur locus ipse Be-
thel, id est, domus Dei, in qua quotidie ascendi-
tur atque descenditur. Et SANCTI enim cor-
ruunt, si fuerint negligentes: & peccatores pri-
stinum recipiunt gradum, si sordes fletibus lave-
rint. Hoc ideo dixi, ut non te terreant descenden-
tes, sed provocent ascendentes. **NUNQUAM** ex-
emplum à malis sumitur. Etiam in seculi rebus
semper à meliori parte incitamenta virtutum
sunt. Oblitus propositi & epistolæ brevitatis,
plura dictare cupiebam: ad materiæ quippe di-
gnitatem, & ad meritum personæ tuæ, parum est
omne quod dicitur. Et ecce tibi noster Antonius

Epilogus.

cepit schedulas flagitare, urgere notarios, & hinc
 nitu ferventis equi, ingenioli mei festinus argue-
 re tarditatem. Memento igitur nostri, & cura, ut
 in Christo valeas. Atque ut cætera taceam, do-
 mellica sanctæ Veræ exempla sectare, quæ verè
 sequuta Christum, peregrinationis molestias sus-
 tinet, & sit tibi tanti dux femina facti. Tribuat *Eccl. 32*
 tibi Christus, ut audias, ut taceas, ut intelligas, &
 sic loquaris. Amen.

XXIV. Hieronymus Heliodoro Episcopo, quem con-
 solatur moerentem super morte nepotis ejus & pres-
 byteri Nepotiani. Multa quæ ad consolandum
 amicum spectant, adferens.

Grandes materias, ingenia parva non susti-
 nent, & in ipso conata ultra vires ausa, suc-
 cumbunt, quantoque majus fuerit, quod dicen-
 dum est, tanto magis obruitur, qui magnitudinem
 rei verbis non potest explicare. Nepotianus
 meus, tuus, noster, imò Christi: & qui Christi, id-
 circo plus noster, reliquit nos senes, & desiderij
 sui jaculo vulneratos, & intolerabili dolore con-
 fectos. Quem hæredem putavimus, funus tene-
 mus. Cui jam meum sudabit ingenium? Cui li-
 terula placere gestient: ubi ille *ἐπὶ ῥαδιάντης* no-
 ster, & cygneo canore vox dulcior? Stupet ani-
 mus, manus tremat, caligant oculi, lingua balbu-
 tit. Quicquid dixerò, quia ille non audit, mutum
 videtur. Stylus ipse quasi dissentiens, & cera sub-
 tristior, ubi rubigine vel situ obducitur. Quoties-
 cunque nitior in verba prorumpere, & super tu-
 mulum ejus, epitaphij hujus flores spargere, to-
 ties

*Hoc est
 Operis
 exafflor.*